

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera a soudkyň Veroniky Juříčkové a Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **Š. P.**, zastoupeného Mgr. Rebekou Moťovskou Židuliakovou, Krátký lán 138/8, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2022, č. j. MD-6990/2022-160/4, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2023, č. j. 13 A 22/2022-27,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2023, č. j. 13 A 22/2022-27, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Magistrát hlavního města Prahy rozhodnutím ze dne 27. 7. 2021, č. j. MHMP 11255806/2021/Syř, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, kterého se dopustil tím, že v rozporu s § 18 odst. 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km/h a více. Za to byla žalobci udělena pokuta ve výši 3 000 Kč. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce odvoláním, které žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 3. 2022, č. j. MD-6990/2022-160/4, zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného posoudil městský soud jako důvodnou, pročež rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Městský soud nepřisvědčil námitce žalobce vůči způsobu měření rychlosti, stejně vyhodnotil též námitky nepřezkoumatelnosti. Dospěl ale k závěru, že oba správní orgány považovaly za přítěžující okolnost skutečnost, že se žalobce protiprávního jednání dopustil v obci, což je však součástí zákonné skutkové podstaty daného přestupku. Tento postup je nepřijatelný, jelikož je v rozporu se zásadou zákazu dvojího přičítání. Námitkou zveřejňování osobních údajů žalobce a jeho zástupce se městský soud blíže nezabýval, neboť nesouvisí s předmětem řízení.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[4] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost.

[5] **Stěžovatel** uvádí, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2016, č. j. 2 As 161/2016-52, není přílehlavý k projednávanému případu. Správní orgány hodnotily společenskou škodlivost daného jednání v kontextu místa spáchání přestupku. Stěžovatel odkázal také na rozsudek ze dne 19. 10. 2021, č. j. 6 As 84/2020-46, dle kterého krajský soud nepochybil, když aproboval postup správního orgánu, který zohledněním hustoty pohybu osob a vozidel v zastavěném území objasňoval naplnění skutkové podstaty přestupku a jeho společenskou škodlivost. Jedinou přítěžující okolností, ke které správní orgány přihlédly, byla recidiva. Místo spáchání přestupku je jedním z aspektů, které je potřeba posuzovat a v opodstatněných případech vyhodnotit jako přítěžující okolnost.

[6] **Žalobce** namítá, že kasační stížnost je nepřijatelná, neboť projednávaný případ nelze podřadit pod žádný z důvodů přijatelnosti. Judikatura vztahující se na projednávaný případ je jednotná, stěžovatel brojí proti interpretaci správních rozhodnutí soudem, jde o individuální posouzení věci. Městský soud interpretoval správní rozhodnutí korektně tak, že správní orgány hodnotily skutečnost, že k žalobce přestupek spáchal v obci, jako přítěžující okolnost. Spáchání přestupku v obci je však již jedním ze znaků skutkové podstaty. Skutková podstata již sama o sobě přísněji trestá překročení rychlosti v obci než mimo obec, právě proto, že v obci je vyšší frekvence pohybu dalších účastníků, podstatně se tak zvyšuje i míra jejich ohrožení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je přípustná. Jelikož jde o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce [§ 31 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], musel se soud zabývat otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti NSS vymezil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterých je kasační stížnost přijatelná, pokud 1) se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny jeho judikaturou, 2) se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je třeba učinit judikaturní odklon, a 4) by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31). Tato kritéria pak pro případ kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud upřesnil v rozsudku ze dne 30. 1. 2007,

pokračování

č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, „pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu“. V těchto případech je kasační stížnost přijatelná, i když nemá dopad na hmotněprávní postavení stěžovatele (správní orgán). Uvedená kritéria se uplatní i po novelizaci soudního řádu správního, jež institut nepřijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[9] Kasační stížnost žalovaného je přijatelná, neboť městský soud nesprávně interpretoval odůvodnění druhu a výše trestu v rozhodnutích správních orgánů, v důsledku čehož na projednávání případ aplikoval nepřiléhavou judikaturu, a tudíž dospěl k nesprávnému závěru o porušení zásady zákazu dvojího přičítání.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti namítal zejména, že ke skutečnosti, že k přestupku došlo v obci, přihlédl v rámci hodnocení společenské škodlivosti daného jednání, a nikoliv jako k přítěžující okolnosti.

[11] Demonstrativní výčet skutečností, ke kterým správní orgán přihlédl při určení druhu a výměry správního trestu, je uveden v § 37 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Podle písm. a) tohoto ustanovení se přihlédl k povaze a závažnosti přestupku (kritéria pro hodnocení povahy a závažnosti přestupku jsou příkladmo uvedena v § 38 přestupkového zákona), podle písm. c) k přítěžujícím a polehčujícím okolnostem. Je tak zřejmé, že se jedná o dvě odlišné skupiny hledisek. To potvrzuje jak judikatura správních soudů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 6 As 301/2016-36), tak odborná literatura (např. Sládeček. V. In: Kateřina Frumarová a kol. Správní trestání. Praha: Leges, 2017, s. 84). Ve vztahu k posuzované otázce dvojího přičítání je zejména důležité, že (právě narozdíl od polehčujících a/nebo přítěžujících okolností) je povaha přestupku v konkrétním případě určována zejména zákonnými znaky jeho skutkové podstaty, závažnost pak plyne především z toho, jak moc byly jednotlivé znaky skutkové podstaty přestupku a okolnosti přestupku v posuzované věci naplněny (Brož, J.: K § 38 In: Bohadlo, D., Brož, J., Kadečka, S., Průcha, P., Rigel, F., Šťastný, V.: Zákon a odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 259 a násl.). Skutečnost, že přestupek spočívající v překročení nejvyšší povolené rychlosti byl spáchán v obci, je nepochybně významnou skutečností (spolu)určující jeho povahu.

[12] Byť stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že ke sporné skutečnosti přihlédl při posuzování společenské škodlivosti přestupku, zejména z textu odůvodnění prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že správní orgány spornou skutečnost zohlednily při posuzování povahy přestupku. To vyplývá jak ze samotného znění odstavce, kterým správní orgán prvního stupně odůvodnil druh a výměru trestu (str. 6), tak z přímých odkazů na § 38 přestupkového zákona. Pro posouzení věci je stěžejní kontext, ve kterém správní orgán prvního stupně přihlédl k tomu, že ke spáchání přestupku došlo v obci, Nejvyšší správní soud proto považuje za účelné uvést celou citaci věty prvostupňového rozhodnutí, ve které se sporná skutečnost objevila. Správní orgán prvního stupně nejprve uvedl, že přihlédl k povaze a závažnosti přestupku, poté odkázal na § 38 přestupkového zákona. Poté následuje tato věta: „Při tomto pak přihlédl jak k významu zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, kdy překračování nejvyšší dovolené rychlosti se řadí k častým

příčinám dopravních nehod a pokud k takovému jednání dochází v obci, kde se předpokládá vyšší frekvence pohybu dalších účastníků provozu na pozemních komunikacích, podstatně se tím zvyšuje i míra jejich ohrožení, pak dále též k okolnostem spáchání přestupku, kdy ke spáchání přestupku došlo v pracovní den ve večerních na páteční komunikaci za zvýšeného provozu, kdy však jeho jízdou nedošlo k bezprostřednímu ohrožení jiného účastníka provozu na pozemních komunikacích.“ (podtržením zvýraznil NSS) Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uvedl, že správní orgán prvního stupně v této části prvostupňového rozhodnutí hodnotil povahu a závažnost přestupku a odkázal na § 37 písm. a) přestupkového zákona. Lze také zohlednit, že ačkoliv správní orgány při úvahách o výši trestu přihlédly jako k přitěžující okolnosti též k žalobcově recidivě, uložily trest ve výši při dolní hranici zákonné sazby.

[13] Z výše uvedeného (zejména z citace prvostupňového rozhodnutí) je tak zřejmé, že správní orgány přihlédly ke skutečnosti, že k přestupku došlo v obci v rámci hodnocení povahy přestupku, a nikoliv jako k přitěžující okolnosti. Jak bylo uvedeno, povaha přestupku je určována zejména zákonnými znaky skutkové podstaty. Není proto nezákonné, že správní orgány při hodnocení povahy posuzovaného jednání přihlédly ke skutečnosti odpovídající znaku skutkové podstaty.

[14] V souladu se zásadou individualizace správního trestu by měly být (při posuzování povahy přestupku) jednotlivé znaky skutkové podstaty dostatečně individualizovány, tedy hodnoceny se zřetelem ke konkrétním skutkovým okolnostem posuzované věci. Správním orgánům je namíste vytknout, že tak v projednávané věci zcela neučinily. Ve vztahu k místu spáchání přestupku by bylo žádoucí (namísto poměrně obecného údaje „v obci“ uvést například charakter konkrétního úseku pozemní komunikace, kde k tomu došlo, a to právě ve vztahu ke správně uváděnému předpokladu „vyšší frekvence pohybu dalších účastníků silničního provozu“ a z toho plynoucí míry jejich ohrožení takovým jednáním. V projednávané věci se však nejedná o takový nedostatek odůvodnění, který by způsobil nezákonnost rozhodnutí správních orgánů.

[15] Jelikož správní orgány nepřihlédly ke sporné skutečnosti jako k přitěžující okolnosti, nemohly porušit zásadu zákazu dvojího přičítání. Městský soud posoudil odůvodnění správních rozhodnutí nesprávně, v důsledku čehož dospěl také k nesprávnému závěru ohledně porušení zásady dvojího přičítání. Tím zatížil napadený rozsudek vadou nezákonnosti. V odůvodnění napadeného rozsudku přitom městský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 301/2016-36, v němž dospěl k obdobnému závěru jako v nyní projednávané věci. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku potvrdil, že ke znaku skutkové podstaty nelze přihlížet jako k přitěžující okolnosti, nicméně konstatoval, že v daném případě ke sporným skutečnostem správní orgány přihlédly v rámci hodnocení povahy přestupku, a nikoliv jako k přitěžující okolnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), že správní orgány přihlédly ke skutečnosti, že k přestupku došlo v obci, v rámci hodnocení povahy přestupku, a nikoliv jako k přitěžující okolnosti.

pokračování

[17] Podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu